

Det hållbara friluftslivet – Tankesmedja för friluftsliv 2019

Sammanfattning av workshops/seminarium

Hållbara leder för alla

Arrangör: Cykelfrämjandet med flera.

Workshopleadare: Hans Stoops, Cykelfrämjandet.

Syftet med workshopen var att diskutera hur leder kan anläggas och utformas för att klara av dagens aktiviteter och besöksmängder samt uppfylla krav på hållbarhet.

Workshopen inleddes med en introduktion till temat samt en presentation om vilka strategier som kan användas för att uppfylla kravet på hållbarhet. Därefter hölls en exkursion på Vångabacken, Kristianstad, där diskussion fördes om hur lederna skulle kunna utvecklas för social hållbarhet och ett lättare underhåll.

Presentation

Idag uppfyller de flesta leder inte kravet på hållbarhet och en stor anledning är att de gärna samlar vatten eller att stigar eroderas då de ofta utgör vattnets och friluftslivets leder.

Leden utgörs av spång och vid dess slut finns ett område gyttja som orsakas av vatten. Leden följer en lägre del av landskapet, där vatten samlats. På bilden kan det uppfattas som att marken har påverkats hårt av cyklar men cykling och vandring ger ungefär samma slitage på leder. För att slippa spång föreslogs anläggning av leder på höjder. Ofta anläggs leder efter skogsbruksleder, istället bör leder läggas efter terrängen vilket kräver planering.

Exkursion Vångabacken

Till exkursionen fanns två lutningsmätare som alla deltagare fick testa. Exkursionen hölls längs en led som främst används för mountainbikes. Stopp gjordes på ett par platser av leden där diskussion hölls om hur olika delar kan utvecklas för mer hållbarhet.

Kortaste vägen upp

Leder anläggs ofta den kortaste vägen upp men det är också vattnets väg ner. Vattnets erosion kan bidra till att leden breddas med tiden. Tre huvudregler:

1. Undvik fallinje
2. Undvik platt mark
3. Tumregel – ledens lutning i procent måste vara mindre än hälften i relation till vattnets led (detta beror också på underlag). För att mäta lutning används en lutningsmätare.

10 % regeln

Genomsnittsgraderingen på en led bör inte överstiga 10 %. Är underlaget av exempelvis granitblock kan lutningen uppgå till 15% då sten inte påverkas av vattnet.

Förslag på Grade reversals – Bench-cut trail – ett hak ovanför leden och själva leden med en mindre lutning ner så att vattnet rinner över och vidare nerför backen.

Fysisk hållbarhet + social hållbarhet = hållbara leder

Social hållbarhet:

- Respektera alla användare
- Öppna siktlinjer: t.ex. rensa bort sly
- Använd terräng för att kontrollera hastighet
- Kommunikation: t.ex. öppna för dialog, gör undersökningar och skicka ut enkäter och sätt upp skyltar

Fysisk hållbarhet:

- Hur leden planeras – snirklig
- Använd skyltar för att informera om områdets upplägg och förhållanden
- Öppna för respekt och kommunikation

Planering

- Planera långsiktigt – besökare och vattnet tillsammans är det som påverkar en led och inte en viss aktivitet.
 - Vem är leden för? Rekommendera turer för att alla ska kunna röra sig på samma led. Vilket också ökar säkerheten.
 - Genvägar i skogen – använda skyltar för att informera om den inverkan det kan ha på naturen om man tar genvägar.
 - Exempel – Test av lutning i en kurva
- O Fallinje 20 %
O Leden 20 %

Vart ska leden dras så att lutningen blir max 10 %?

Leden bör anläggas med längre kurvor så att de inte blir för snäva.

Ligger leden nära stan eller mer i vildmark? Detta kan avgöra hur en led och miljön kring leden utformas. Är det nära stan kan det vara fördelaktigt att miljön öppnas upp, t.ex. rensas från sly. Är den längre bort är det mer fördelaktigt att låta naturen ha sin gång.

Kontakt: Hans Stoops, Cykelfrämjandet.

